

Sæb, havde været istand til at udvide sin Virksomhed ganske særdeles, nemlig Slagelse Hospital. Saavidt jeg nu veed, eier Slagelse Hospital ikke nogen eneste Fæstegaard, og det har længe ikke eiet nogen — i det Ringeste er det mange Aar siden, at Slagelse Hospital har eiet Fæstegods — men det eier ganske vist Tiender, og det Samme er Tilfældet med en heel Deel af de andre Stiftelser. Disse Tiender ville de altsaa konservere. Enhver Forandring heri vilde jeg lige saa stærkt modsætte mig som Afsløsningen af den Canon, som ved Salget af disse Eiendomme bliver lagt paa dem. Jeg troer, at hvad der maa tilsigtes ved Forandringen af Besiddelsesformen, er ikke, at Eiendommen bliver befriet for en Afgift, men at Besiddelsen faaer en sikkrere Form, end Fæstet er.

Hvad nu angaaer Størrelsen af den Canon, som er foreslaaet, da maa jeg bemærke, at denne Canon maa jo vurderes i Forhold til den Indtægt, som Stiftelserne virkelig i dette Dieblik have og rimeligt kunne faae i den nærmeste Fremtid af den samme Art, nemlig Kornindtægter, og gaaer man ud herfra, da troer jeg ikke, at 4 Tdr. Bøg. pr. Td. Harkorn er saa lidet. Efter den Kuidskab, jeg har om, hvad offentlige Stiftelser have som Indtægt af deres Fæstegods, troer jeg, at der vil være Tilfælde, hvor de 4 Tdr. Bøg. ere mere end den hele Indtægt af den aarlige Landgilbe, som Stiftelserne nu have, og i mange Tilfælde ville disse 4 Tdr. Bøg. æquivalere den hele nuværende Indtægt af Godset som Fæstegods, saa at hvad der kommer til af Capital bliver et Tillæg, og jeg antager, at Stiftelserne ved at beholde deres Gods i Form af Fæstegods vilde meget let kunne sørge den nuværende Kornindtægt. Saavidt jeg har kunnet bemærke, er der en Tendens til at udtrykke den forhøiede Pris, som Fæstegodset unægteligt faaer, i forholdet Indførsning, snarere end i et forholdet aarlig Landgilbeafgift. Jeg troer altsaa, at naar man tager det i det Store, vil Stiftelsernes Kornindtægt paa Vidt nær blive dækket ved den Canon, der paalægges; den Capital, der indkommer, vil derimod være bestemt til at dække deels Indførsningen, deels den unægteligt stigende Værdi, som Fæstegodset forresten har.

Mit troer jeg, at der ved alle Stiftelser vil komme en Bestræbelse til, som jeg antager er en naturlig Følge af enhver Convertering af fast Eiendom, der tilhører en Stiftelse til Penge. Der maa komme en Omsorg for, at naar i dette Dieblik Stiftelsens aarlige Indtægt ikke ubetydeligt forøges — thi det troer jeg vil blive Resultatet — maa den forøgede Indtægt ikke strax fuldstændig forbruges. Man maa mere og mere gjøre sig det klart, at naar man taler om Pengenes usikre Værdi, maa man, hvor man bygger Noget for Fremtiden paa Penge, sørge for, at Pengegrundlaget vøjer. Der maa sørges for, at Capitalen — ikke i nogen urimelig Grad forøges, men — dog successive forøges, saaledes at den ikke ved Aarhundredets Ende staaer med det samme nominelle Beløb som ved Aarhundredets Begyndelse. Naar man i et nogenlunde rimeligt Forhold sørger herfor, er der vel ikke nogen fuldstændig, men dog en betydelig Sikkerhed for, at Stiftelserne i Fremtiden ogsaa i deres Capitaleiendom ville have Midler til at fortsætte deres Virksomhed. Thi det maa jeg fuldkommen anerkjende, at man ikke er berettiget til ved Stiftelser af den Art, naar de ere af privat Oprindelse, at substituere en temporær Virksomhed for en stadig. Jeg skal henvisse til, at der er store Stiftelser, der vistnok have Kornindtægter, men hvor tilfælle Capitaltilvæksten har gjort, at de besidde ganske overordentlige economiske Kræfter i dette Dieblik. Man behøver blot at see efter i Statskalenderen for at see, hvilke Capitalmasser Vallø og Bømmetofte ere i Besiddelse af. Disse ere vorede vistnok tildeels ved Hjælp af Godset, men ogsaa ved oplagte Renten af Capitalen.

Forsaauidt altsaa det almindelige Princip, at Fæstegods skal overgaae til Selveiendom eller Arvesætte, og forsaavidt Beløbet af den faste Canon angaaer, finder jeg ikke Anledning til at modsætte mig Loven, ligesom jeg ikke har udtalt nogen Tvivl derom under den forrige Behandling her i Thinget; men ligesom forrige Gang maa jeg dog tilstaae, at Loven ikke tilfredsstiller mig og at jeg ikke veed, om jeg vil være istand til at stemme derfor. Jeg har for